

KOMPAKT OG IMPONERENDE

Nesten alle høyttalerprodusentene har subwoofere i sortimentet sitt, men det er en knapp håndfull produsenter som er like dedikerte og som lager så imponerende subwoofere som norske Arendal Sound.

Tekst: [Håvard Holmedal](#)

Skal du ha skikkelig bass, og ikke går med planer om å kjøpe et par store og dyre highend-høyttalere er det ingen vei utenom innkjøp av en eller flere subwoofere. Vi foretrekker flere, og gjerne plassert der hvor de spiller best, og ikke der de passer best inn i interiøret. Det å få skikkelig bass i stua eller i kinorommet er krevende, men det er mye enklere med en godt bygget subwoofer enn med et par store gulvstående høyttalere.

Denne gangen har vi hatt besøk av de omfangsrike og imponerende gode JBL HDI 3800, men uansett hvor mye jeg liker måten de spiller på, er den enda langt igjen til de resultatene jeg får fra 70-80Hz og nedover, hjemme i stua med en Arendal Sound 1723 Subwoofer 1S. Det er dypere (mye) og strammere, og har mer av både tone og kontroll.

Fortsatt godt bygget

Det nesten 14 tommer store elementet til Subwoofer 1S er kraftig bygget, og er i denne sammenhengen et skikkelig villdyr å holde kontrollen på. Det må monteres omhyggelig fast i et solid kabinett hvis du skal ha noen mulighet til å hindre det i å «stikke av». Jeg husker et tilfelle et stykke tilbake i tid hvor vi hadde en subwoofer inne med tydelig misforhold mellom vekt, kraft og kabinett. Resultatet var at hele subwooferen flyttet seg rundt på gulvet. Det blir som om en høydehopper skulle forsøke å sette rekorder med et underlag som fjærer unna i ansatsen.

Det behøves heldigvis ikke med Subwoofer 1S. Det nesten 25 kilo tunge og kraftige kabinettet i solid HDF (high density fiberboard) gjør at elementet forholder seg rolig under spilling. Kabinettet er nær halvmeteren i høyde og bredde, men klarer seg med en dybde på 33.5cm.

Det 13,8-tommer store elementet får kraften fra en ny Avalanche 800 IQ-forsterker. Jepp, du gjetter riktig. Den er selvsagt også på 800watt –

litt konservativt målt i RMS, og den doubler faktisk effekten i korte øyeblikk.

1723-serien av subwoofere ser klart mer påkostede ut enn den forholdsvis ferske 1961-serien. Her er det lakk som gjelder og du kan velge mellom en matt sort variant, eller hvitt eller sort høyglans. I stua er det kanskje høyglans som gjelder, mens det kan være praktisk å ha silkematt finish i kinorommet.

Baksiden, eller siden, er rensket for brytere og kontroller. I stedet er det en praktisk display hvor du har fullstendig kontroll på subwooferen, og du kan også lagre separate innstillinger for RCA og XLR-inngangene. Mulighetene er omtrent endeløse, og det er også et praktisk subsonisk filter som kutter nedre grensefrekvens. I de fleste tilfeller rydder det opp i bassområdet og gjør at subwooferen ikke behøver å bruke masse effekt og strøm på å spille for eksempel under 20Hz.

Det går kjellerdypt

Noen vil sikkert stusse over betegnelsen «kompakt», men til tross for et meget voksent bass-element er de ytre målene forholdsvis beskjedne. Det gir ikke konstruktørene særlig mange valg hvis de skal bevege seg skikkelig ned i basskjelleren. Da er elektronisk tukling med frekvenskurven det eneste som gjelder.

Med nøyre beregnede EQ-kurver er det mulig å få Subwoofer 1S til å bevege seg ned til 18Hz (!). Den innstillingen gjør seg særdeles godt i hjemmekinoen, hvor dybde og fundament er prioritert. De andre EQ-kurvene, EQ2 og EQ3 gir ikke like dyp bass, men desto bedre kontroll over hendelsene. Ved omtrent 20Hz er det 12-13dB forskjell på volumet fra EQ1 og EQ3.

Nå er Arendal Sounds subwoofere såpass godt skrudd sammen at det ikke er noe problem å spille både høyt og dypt. Der altfor mange rimelige subwoofere gir fra seg hørbare nivåer av mekanisk støy fra kabinettet, og gjerne også ganske kraftige blåselyder fra bassportene, er Subwoofer 1S imponerende stille. Men det er fortsatt en grunn til at Arendal Sound lager enda større og dyrere subwoofere. De leverer enda mer trykk i den helt nederste enden av bassen, og de gjør det på en enda mer kontrollert og stram måte.

Med fullt trykk i kinoen eller stereoanlegget, kan man kanskje si at denne støyen ikke er spesielt hørbar, men husk at støy ikke begrenses av defilteret og er med å avsløre hvor subwooferen er plassert. Mekanisk støy og plystrelyden i bassporter, kan lett komme opp i frekvenser på noen hundre Hz. Da klikker hjernens evne til å retningsbestemme lydkilden inn, og avslører øyeblikket hvorfor det er et særdeles viktig poeng for totalopplevelsen at du ikke hører opprinnelsen til bassen.

Spiller du kun på nabovennlige nivåer er vanligvis dette ikke noe tenke på, men det er vel ikke derfor du har kjøpt deg en stor og kraftig subwoofer?

Lyden

I starten av testen koblet jeg Subwoofer 1S til linjeutgangen på Hegel H590. Med sin glimrende forforsterker burde forholdene være gode for å hente ut potensialet. Jeg hentet igjen frem KEF

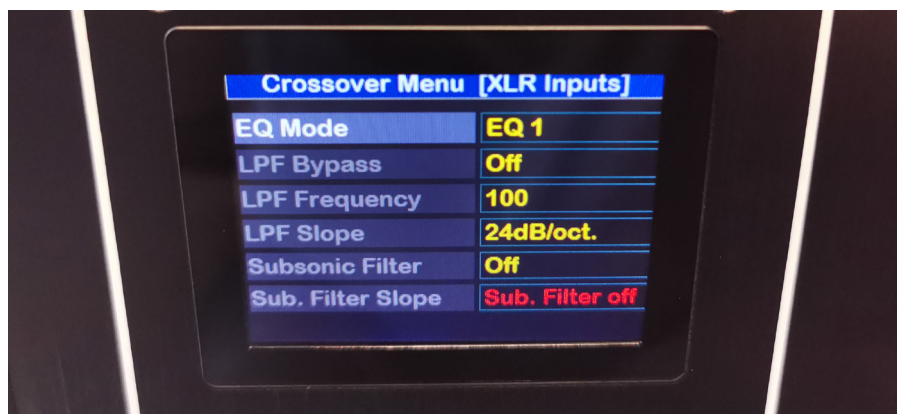
R5, og dyttet rundt på subwooferen for å finne en brukbar plassering. I stua hos meg, er det litt for ofte på siden av systemet mitt, og inntil sideveggen på venstre side. Hos meg er det en fullstendig upraktisk plassering, men låter det bra, så låter det bra.

Opplevelsen av å koble til en subwoofer er slik den alltid er. Selv om den kun blir stilt inn til å spille «under» KEF-ene, altså fra omtrent 40Hz og nedover, og med omtrent null volum, vokser lydbildet til nye høyder. Det blir større, får mer vekt, og i dette tilfellet også følelse av bedre dynamikk og mer snert i frasparket.

Med litt mer volum blir det umiddelbart klart at det KEF R5 gjør i den dypeste enden er bassen skaper en følelse av dybde og tyngde, men denne kombinasjon løfter det hele til en mye høyere nivå. Nydelig definert bass kombinert med det ekstremt flotte 3-dimensjonale lydbildet til KEF R5 er faktisk sterkt vanedannende.

Veien dit er ikke like enkel som å koble til et par større gulvstående høyttalere, for overgangen mellom subwooferen og gulvhøyttalerne er mer enn kilen. For å få det til må jeg hente frem en mikrofon og et måleprogram.

Med en Lyngdorf MP 40 hjemmekino-forforsterker med Room Perfect på innsiden, er det å sette opp en subwoofer en helt annen øvelse. Du kan nesten dumpe den ned hvor du vil, koble til en mikrofon og la systemet ta seg av den krevende skjøtingen av bassen. Resultatet er flere ganger bedre enn det du klarer å lytte deg frem til, og det gjør slutt på en ting til. Følelsen av at man må justere litt på innstillingene hver gang man skifter film eller musikk-innspilling forsvinner.

Men uansett hva du kobler den til, og hva slags musikk eller film du spiller er Arendal Sound 1S en oppvisning i stram og velfrisert bass, som ikke engang har et snev av ull i klangen. Kontrollen er flott, dynamikken imponerende, tyngden og kraften er faktisk temmelig heftig, og den imponerer både i forhold til størrelse og pris. På film mangler det selvsagt litt målt opp mot de virkelig store og dyre subwoofere, og selv om den går seriøst dypt er det ikke denne du skal ha hvis du skal få det til å slå ut på jordskjelvsenteret på Kjeller. Men Arendal Sound har likevel balansert egenskapene til Subwoofer 1S med omhu. Den får til ganske mye av alt, og gjør det på en måte som imponerer i prisklassen.

At den også lar seg integrere så sømløst (krever litt jobb) med hifi-systemet hjemme er selvsagt et stort pluss, selv om det nok er flere hjemmekino enn hifi-entusiaster blant kundene.

Dette er godsaker

For noen er det aller viktigste at en subwoofer går dypt og at du kjenner vibrasjonene nederst i ryggen. Det er ikke helt nok. Lyden må være slagkraftig, ha nok trykk og den må være stram og definert. Desto flere krav som skal oppfylles til fulle, jo dyrere blir det. Derfor er det stadig vekk overraskende å høre hva Arendal sine subwoofere klarer å levere til prisen.

Spørsmålet denne gangen er selvsagt om det låter bra, men også om den nye utgaven spiller bedre enn den forrige. For eiere av den forrige seriens modeller, er jeg litt usikker på om jeg hadde løpt i butikken og lagt igjen enda flere penger, men har oppgraderingsbassillen truffet deg med full styrke er det sikkert ikke noen vei utenom.

Inntrykket er likevel at det har kommet et nytt nivå av klarhet og tone. Det kommer ikke av seg selv og krever at både element og forsterker er ytterligere finjustert.

VI LIKER:

- Solid og skikkelig bygget
- Imponerende tung og dyp bass
- Ren, kontrollert og stram
- Integrerer godt med fronthøytalere

VI LIKER IKKE:

- Ikke noe sjarmtroll

STEREO+ MENER: Arendal Sound fortsetter å imponere, og Subwoofer 1S er ikke noe unntak. Med svært fleksible innstillinger og imponerende kontroll hører den hjemme både i hifi-anlegget og hjemmekinoen.

KARAKTERER

Brukervennlighet/fleksibilitet

Kvalitetsinntrykk/design

Lydkvalitet/pris

Har du en rimelig subwoofer og skal oppgradere, eller investere i din første skikkelige subwoofer, gjør du deg en bjørnetjeneste ved å ikke sjekke ut Arendal Sound. De er selvsagt ikke alene på markedet. Både SVS, REL, Klipsch, Dali og flere andre vil gjerne være med på leken, men i denne prisklassen er det knapt noen som leverer tilsvarende lydkvalitet.

Arendal 1723 Subwoofer 1S

PRIS:	Kr. 12 990.-
PRODUSENT:	Arendal Sound
LINK:	www.arendalsound.no